

บทความวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำทางการศึกษากับกระบวนการนิเทศและ
การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 14

บุษกร ศรีชนะ พนมพร ช่วงชิง และภาณุมาศ จินารัตน์

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

อีเมล: srichana2932@esdc.go.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และความแตกต่างของค่าเฉลี่ย รวมถึงการวิเคราะห์อิทธิพลขององค์ประกอบผู้นำการศึกษาและกระบวนการนิเทศที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาพร้อมข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนา โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามไปรวบรวมความเห็นของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 14 จำนวน 400 คนมาวิเคราะห์ผลด้วยสถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย วิเคราะห์ความสัมพันธ์ วิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปร และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของผู้นำการศึกษา กระบวนการนิเทศ และการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและตัวแปรองค์ประกอบ 2) แนวคิดทั้งสามมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) องค์ประกอบอิทธิพลและแนวทางพัฒนาผู้นำการศึกษากับกระบวนการนิเทศให้มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 1) ความรู้และความรอบรู้ทางดิจิทัล 2) ความร่วมมือในการทำงาน 3) การแสดงแนวทางที่ชัดเจน 4) การประเมินผล 5) การวางแผน 6) การควบคุม และ 7) การนำเข้าสู่การปฏิบัติ โดยที่องค์ประกอบทั้งสองกลุ่มมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลต่อการพยากรณ์ที่ค่า $R^2 = .23$ และ .48 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ ผู้นำการศึกษา กระบวนการนิเทศ และการประกันคุณภาพการศึกษา

(Received: June 9, 2022; Revised: June 14, 2022; Accepted: June 15, 2022)

THE RELATIONSHIP BETWEEN OF EDUCATIONAL LEADERSHIP SUPERVISION PROCESS AND EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE IN OFFICE OF EDUCATION REGION 14

Busakorn Srichana, Phanomporn Chuangching and Panumas Jinarat

Eastern University of Management and Technology

Email: srichana2932@esdc.go.th

Abstract

The objective of this research is to examine the relationship and mean difference including influencing analysis of the components of educational leadership and supervision process on educational quality assurance with development suggestion. The researcher designed a questionnaire for collecting 400 respondents of the administrators and teachers' opinions in office of education region 14. The statistical Analysis are frequency, correlation, variance analysis and multiple regression analysis.

The research results found that 1) the mean of educational leadership, supervision process and educational quality assurance, are high level for all components 2) these three concepts related significantly at .01 3) the components of educational leadership and supervision process such as digital knowledge and literacy, collaborative working, providing clear direction, appraising, planning, controlling and leading, influenced significantly and simultaneously at the coefficient $R^2 = .23, .48$ (Sig .05)

Keywords: *Educational Leadership, Supervision Process and Education Quality Assurance*

บทนำ (Introduction)

UNESCO (2015 a,b) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการศึกษาในอนาคตในปี 2030 ในทัศนะของการเปลี่ยนแปลง (Transforming) โลกแห่งดิจิทัล (Digitalization) รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์ (Demography) การศึกษาจึงกลายเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบกว้าง (Life-wide Learning) ที่มีให้ทุกคนได้ศึกษาตลอดเวลา โดยที่ผู้เรียน (Learner) สามารถเลือกเรียนที่ไหนก็ได้ นอกจากนี้ OECD (2016) ยังได้ชี้ให้เห็นว่า ในโลกของการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution) ก็ได้เปลี่ยนวิธีการศึกษา ชีวิตของผู้คนทั้งในการกระทำ ทำงาน และการเรียน โดยเฉพาะอิทธิพลของอินเทอร์เน็ต, Cloud, Artificial Intelligence (AI), การเรียนวิเคราะห์ (Learning Analytic) ที่มีต่อการเรียนการสอนให้ก้าวกระโดดจากการสอน (Teaching) เป็นการเรียน (Learning) การเปลี่ยนผ่านดิจิทัลนี้ (Digital Transaction) เกิดขึ้นทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นมหภาค (Macro) หรือจุลภาค (Micro) (Ossianilsson, et al., 2015) ดังนั้น การพัฒนานโยบาย (Policy Development) การประกันคุณภาพ (Quality Assessment) การรับรองคุณภาพ (Accreditation) และระบบการประเมิน (Assessment System) ต้องมีการทบทวนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดังกล่าว (Ossianilsson, 2017a) นอกจากนี้ การเจริญเติบโตของเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้เปรียบเทียบของการเรียนและการสอนให้มีกระบวนการที่รวดเร็วมากขึ้นโดยการบูรณาการ (Integrating) เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ

(Tools) ในการศึกษา (Education) (Arokiasamy et al., 2014) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแก้ไขวัฒนธรรมในโรงเรียน (School Culture) และรูปแบบภาวะผู้นำ (Leadership Style) ให้มาเป็นวัฒนธรรมแบบดิจิทัล (Digital Culture) และรูปแบบภาวะผู้นำแบบดิจิทัล (Digital leadership Style) เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเจนเนอเรชันใหม่ (New Generation) โดยการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เป็นการพัฒนาดิจิทัล (Digital Development)

นอกจากนี้ Brown et al (2016) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) ใน เจนเนอเรชันต่อไปจึงต้องเตรียมการเพื่ออนาคตในปี 2030 โดยเฉพาะภารกิจของการศึกษาที่มีหน้าที่ให้การศึกษาประชาชน การให้การศึกษาเพื่ออนาคตแก่ผู้เรียนจึงใช้วิธีการสอนในอดีตไม่ได้ (Sheniger & Murray, 2017) การก้าวกระโดดของดิจิทัลเทคโนโลยีทำให้มีการเตรียมผู้เรียนสำหรับโลกแห่งพลวัตร สังคม และความเชื่อมโยงกับพลเมือง จึงต้องมีการเปลี่ยนวิธีคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทุกระดับในด้านเทคนิค (Technical) ความรู้ (Knowledge) ความสามารถ (Ability) สมรรถนะ (Competence) และทัศนคติ (Attitude) ในการนำกระบวนการศึกษาท่ามกลางสิ่งแวดล้อมดิจิทัล (Ossianilsson, 2018) และการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการวัดความเจริญก้าวหน้าของประเทศในกระบวนการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Advantage) การเพิ่มของความเจริญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้นคุณภาพของชาติ (Quality of Nation) อยู่ที่คุณภาพทรัพยากรมนุษย์โดยพิจารณาจากการนำส่งการศึกษา ความกดดันและความคาดหวังของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพและความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพการศึกษาจึงเริ่มต้นที่นโยบายและกลยุทธ์ของรัฐบาลในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Amtu et al, 2021) ขณะเดียวกันที่ Zgaga (1997) ได้อธิบายหลักเหตุผลของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นโครงสร้างต่อการเพิ่มการเข้าเรียน เพิ่มรายจ่ายสาธารณะและบทบาทความรู้ในสังคมเนื่องจากความสำคัญของผู้ที่เชี่ยวชาญทางความรู้ในการศึกษาคือครู (Teachers) ที่มีความเป็นอิสระ (Autonomy) และความรับผิดชอบการฝึกอบรมและการศึกษาของครูจึงต้องเป็นแบบมืออาชีพที่ครูจะต้องมีมาตรฐานความรู้และผลงานทางการศึกษา แรงกดดันจากเศรษฐกิจและสาธารณะที่มีผลต่อคุณภาพและความปลอดภัยทางการศึกษาจึงทำให้เพิ่มรายจ่ายสาธารณะ การลงทุนสาธารณะเพื่อเพิ่มบทบาทของความรู้และเพิ่มความคาดหวังในประสิทธิภาพและประสิทธิภาพสาธารณะ (Kos, 2021)

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 ที่ศตวรรษที่ 21 มีผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ขั้นขั้นเผ่าพันธุ์ในรูปแบบของการศึกษาชีวิตแบบ New Normal ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมชีวิตและรวมถึงสถาบันการศึกษา (Francisco & Nuqui, 2020) ทำให้เกิดความชัดเจนของแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ (Leadership) ที่เป็นหัวข้อสำคัญในสถานการณ์ โควิด-19 ไปทั่วโลก โดยเฉพาะภาวะผู้นำสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการสอน การเรียนและการจ้างงาน โดยผู้นำทางการศึกษา (Educational Leader) จะต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ของผู้เรียนในสถานการณ์วิกฤตดังกล่าว ที่ต้องใช้แพลตฟอร์ม ดิจิทัลเทคโนโลยีในการเรียนการสอน (Harris, 2020) เนื่องจากผู้นำทางการศึกษามีบทบาทในการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมในการเรียน สร้างความร่วมมือในการพัฒนาความรู้ (Vogel, 2012) ดังนั้นภาวะผู้นำทางการศึกษาจึงมีความหมายในด้านตำแหน่ง (Position) ผลงาน (Performance)

ดังนั้นการศึกษาวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นที่ภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership) ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส covid-19 ในประเทศไทยโดยผู้วิจัยจะไม่ศึกษาในบริเวณของการศึกษาโดยทั่วไปและให้ความสนใจที่จะค้นคว้าในรูปแบบของภาวะผู้นำหรือทักษะ (Skill) ของผู้นำทางการศึกษา (Educational Leader) ในสภาวะ covid-19 เพื่อใช้ในการปฏิบัติและแก้ไขปัญหาทางการศึกษา

วัตถุประสงค์ (Objective of the Research)

2.1) เพื่อศึกษาลักษณะของผู้นำทางการศึกษา กระบวนการนิเทศ และการประกันคุณภาพการศึกษา

2.2) เพื่อศึกษาความแตกต่างและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบผู้นำทางการศึกษา กับกระบวนการนิเทศที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

2.3) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของผู้นำทางการศึกษากับกระบวนการนิเทศที่มีอิทธิพลพยากรณ์ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

2.4) เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาผู้นำทางการศึกษาและกระบวนการนิเทศที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีวิจัย (Research Methodology)

งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามจำนวน 60 ข้อที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาจากการทบทวนวรรณกรรมแล้วนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดกับตัวแปรวัดสำหรับนำไปร่างข้อคำถามในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัยสำหรับนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้นำเอาแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อทดสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยก่อนนำไปใช้งานจริงได้ค่าความตรงเชิงโครงสร้างตามค่า KMO ที่ .88, .91 และ .91 ส่วนผลทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่า Cronbach's Alpha ที่ .90, .93 กับ .92 รวมถึงมีค่าความเที่ยงตรงรายข้อระหว่าง .30-.74 หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำไปใช้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาค 14 จำนวน 7,527 คน และผู้วิจัยใช้สูตร Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 364 คนแต่ผู้วิจัยเลือกที่จะเก็บข้อมูล 400 คนเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างการเก็บข้อมูล นอกจากนั้นแล้วผู้วิจัยยังได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนโดยเริ่มจากการกำหนดสัดส่วนของแต่ละสำนักงานเขตที่ตั้งอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ แล้วใช้สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้ในแต่ละเขต ต่อจากนั้นผู้วิจัยจึงได้เก็บข้อมูลด้วยตนเองและเก็บทางไปรษณีย์ ซึ่งเมื่อได้รับกลับคืนมาแล้วผู้วิจัยได้นำไปวิเคราะห์ผลด้วยสถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย วิเคราะห์ความสัมพันธ์ วิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปร และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Research conclusions and Discussion)

5.1 ลักษณะผู้นำทางการศึกษาและองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่ค่าเฉลี่ย 4.26 (SD. 41) และจัดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยประกอบด้วย ภาวะผู้นำที่ปรับได้ 4.35 (SD. 63) ความร่วมมือในการทำงาน 4.31 (SD. 59) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 4.25 (SD. 60) ความรู้และความรอบรู้ด้านดิจิทัล 4.23 (SD. 54) กับการแสดงแนวทางที่ชัดเจน 4.19 (SD. 55) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ลักษณะผู้นำทางการศึกษาและองค์ประกอบ (n =400)

Variables	Mean	SD	Error	Interpret
ความรู้และความรอบรู้ด้านดิจิทัล	4.23	.54	.02	มาก
การแสดงแนวทางที่ชัดเจน	4.19	.55	.02	มาก
การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	4.25	.60	.03	มาก
ความร่วมมือในการทำงาน	4.31	.59	.02	มาก
ภาวะผู้นำที่ปรับได้	4.35	.63	.03	มาก
ผู้นำทางการศึกษา	4.26	.41	.02	มาก

ลักษณะกระบวนการนิเทศและองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่ค่าเฉลี่ย 4.36 (SD. 43) และมีองค์ประกอบการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับหนึ่งที่ 4.40 (SD. 56) รองลงมาเป็นองค์ประกอบการวางแผน และการควบคุมมี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับที่ 4.37 (SD. 61 และ .54) อันดับสามเป็นองค์ประกอบการนำเข้าสู่การปฏิบัติที่ค่าเฉลี่ย 4.35 (SD. 60) กับองค์ประกอบการจัดทำโครงการค่าเฉลี่ย 4.32 (SD. 59) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ลักษณะกระบวนการนิเทศและองค์ประกอบ (n =400)

Variables	Mean	SD	Error	Interpret
การวางแผน	4.37	.61	.03	มาก
การจัดทำโครงการ	4.32	.59	.02	มาก
การนำเข้าสู่การปฏิบัติ	4.35	.60	.03	มาก
การควบคุม	4.37	.54	.02	มาก
การประเมินผล	4.40	.56	.02	มาก
กระบวนการนิเทศ	4.36	.43	.02	มาก

ลักษณะการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและองค์ประกอบที่ค่าเฉลี่ย 4.38 (SD. 48) โดยองค์ประกอบความคาดหวังของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับหนึ่งที่ 4.40 (SD. 55) รองลงมาเป็นความคาดหวังของผู้ปกครอง 4.39 และการปรับปรุงคุณภาพ 4.34 (SD. 62) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ลักษณะการประกันคุณภาพการศึกษาและองค์ประกอบ (n =400)

Variables	Mean	SD	Error	Interpret
ความคาดหวังของผู้ปกครอง	4.39	.53	.02	มาก
ความคาดหวังของบุคลากร	4.40	.55	.02	มาก
การปรับปรุงคุณภาพ	4.34	.62	.03	มาก
การประกันคุณภาพการศึกษา	4.38	.48	.02	มาก

5.2) องค์ประกอบผู้นำการศึกษาและกับประกันคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับน้อยถึงน้อยที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า r ระหว่าง .29-.37 ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบความรู้และความรอบรู้ด้านดิจิทัล มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่า $r = .37$

องค์ประกอบภาระงานที่ชัดเจนมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่า $r = .29$

องค์ประกอบประสิทธิภาพการสื่อสารมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่า $r = .31$

องค์ประกอบความร่วมมือในการทำงานมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่า $r = .32$

และองค์ประกอบภาวะผู้นำที่ปรับได้มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่า $r = .30$

ขณะที่องค์ประกอบกระบวนการนิเทศกับการประกันคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ระดับน้อยที่สุดถึงปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่า r ระหว่าง .25-.61 ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบกระบวนการวางแผนมีความสัมพันธ์ระดับน้อยกับการประกันคุณภาพการศึกษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่า $r = .35$

องค์ประกอบการจัดทำโครงการมีความสัมพันธ์ระดับน้อยที่สุดกับการประกันคุณภาพการศึกษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่า $r = .25$

องค์ประกอบการนำไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์ระดับน้อยที่สุดกับการประกันคุณภาพการศึกษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่า $r = .29$

องค์ประกอบการควบคุมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการประกันคุณภาพการศึกษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่า $r = .61$

และองค์ประกอบประเมินผลมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการประกันคุณภาพการศึกษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่า $r = .61$

ส่วนองค์ประกอบผู้นำการศึกษาด้านประสิทธิภาพการสื่อสารกับการทำงานร่วมกันมีความสัมพันธ์ต่อกันแต่ไม่มีความต่างกันของค่าเฉลี่ยการประกันคุณภาพการศึกษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าทดสอบ $F = 1.28$ (Sig. 103)

ขณะเดียวกันที่ องค์ประกอบผู้นำการศึกษาด้านประสิทธิภาพการสื่อสารกับภาวะผู้นำที่ปรับได้มีความสัมพันธ์ต่อกันแต่ไม่มีความต่างกันของค่าเฉลี่ยการประกันคุณภาพการศึกษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าทดสอบ $F = 1.34$ (Sig. .064)

และองค์ประกอบกระบวนการนิเทศด้านการควบคุมกับการประเมินผลมีความสัมพันธ์กันและมีความต่างกันของค่าเฉลี่ยการประกันคุณภาพการศึกษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลทดสอบค่า $F = 2.34$ (Sig. 000) กับมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้นสูงถึงร้อยละ 100 ที่ค่าสัมประสิทธิ์ $R^2 .63$

ขณะเดียวกันที่ องค์ประกอบกระบวนการนิเทศด้านการจัดทำโครงการและการนำไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีความต่างกันของค่าเฉลี่ยการประกันคุณภาพการศึกษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลทดสอบค่า $F = 1.00$ (Sig. 470)

5.3) พบว่า องค์ประกอบอิทธิพลของผู้นำการศึกษามีต่อการประกันคุณภาพประกอบด้วย ความรู้และความรอบรู้ Digital การทำงานร่วมกันและการแสดงแนวทางที่ชัดเจน โดยที่องค์ประกอบทั้งสามด้านมีอิทธิพลร่วมกันต่อการพยากรณ์การประกันคุณภาพการศึกษาได้ทีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .23 และมีความคลาดเคลื่อนสะสมที่ .42 รวมถึงความคลาดเคลื่อนมีความเป็นอิสระต่อกันตามค่า Durbin-Watson ที่ 1.81 รวมถึงมีความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนร่วมกันได้ทีค่า F เท่ากับ 65.40 (Sig. 000) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง องค์ประกอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อการประกันคุณภาพการศึกษา (n=400)

Independent	การประกันคุณภาพการศึกษา			
	Beta	t-test	Sig.	Coefficient
ค่าคงที่	-	8.31	.000*	R ² .23, Std error .42 Durbin-Watson 1.81 F = 65.40, Sig. .000*
ความรู้และความรอบรู้ Digital	.29	5.77	.000*	
การทำงานร่วมกัน	.27	6.19	.000*	
การแสดงแนวทางที่ชัดเจน	.16	2.17	.000*	
Independent	การประกันคุณภาพการศึกษา			

	Beta	t-test	Sig.	Coefficient
ค่าคงที่	-	7.20	.000*	R ² .48, Std error .35 Durbin-Watson 1.92 F = 95.52, Sig. .000*
การประเมินผล	.40	6.22	.000*	
การวางแผน	.31	7.39	.000*	
การควบคุม	.29	4.42	.000*	
การนำไปปฏิบัติ	-.18	-3.93	.000*	

*P Value .05

และจากตารางผลวิจัยพบว่า องค์ประกอบอิทธิพลของกระบวนการนิเทศที่แสดงผลต่อการพยากรณ์การประกันคุณภาพการศึกษานั้นมีสัมประสิทธิ์ถดถอยสูงกว่าเล็กน้อย ตามองค์ประกอบอิทธิพลที่ประกอบด้วย 1) การประเมินผล 2) การวางแผน 3) การควบคุม และ 4) การนำไปปฏิบัติ ทั้งนี้ทั้ง 4 องค์ประกอบมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลร่วมกันที่ค่า R² = .48 มีความคลาดเคลื่อนสะสมที่ .35 รวมถึงตัวแปรเหตุมีความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกันที่ค่า Durbin-Watson ที่ 1.92 ซึ่งเข้าใกล้ 2.0 มากกว่ากลุ่มองค์ประกอบอิทธิพลผู้นำการศึกษา นอกจากนี้แล้วผลวิจัยยังพบว่า องค์ประกอบกระบวนการนิเทศมีความแปรปรวนร่วมกันต่อการประกันคุณภาพที่ค่า F = 92.52 (Sig. .000)

และเมื่อนำเอาคะแนนมาตรฐานไปสร้างเป็นสมการพยากรณ์จะได้รูปสมการต่อไปนี้

สมการที่ 1

การประกันคุณภาพการศึกษา = .29(ความรู้และความรอบรู้ดิจิทัล)+.27(การทำงานร่วมกัน)+.16(การแสดงแนวทางที่ชัดเจน)

สมการที่ 2

การประกันคุณภาพการศึกษา = .40(การประเมินผล)+.31(การวางแผน)+.29(การควบคุม)+(.18การนำไปปฏิบัติ)

5.4) และจากสมการพยากรณ์ที่ได้นำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาผู้นำการศึกษาและกระบวนการนิเทศที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ประกอบด้วย 1) การพัฒนาความรู้และความรอบรู้ดิจิทัล 2) การพัฒนาการทำงานร่วมกัน 3) การพัฒนาการแสดงแนวทางที่ชัดเจน 4) พัฒนาการประเมินผล 5) พัฒนาการวางแผน 6) พัฒนาการควบคุม และ 7) พัฒนาการนำไปปฏิบัติ โดยที่องค์ประกอบทั้งสองกลุ่มมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลต่อการพยากรณ์การประกันคุณภาพการศึกษาได้ที่ค่า R² = .23 และ .48 โดยเฉพาะกลุ่มองค์ประกอบกระบวนการนิเทศมีสัมประสิทธิ์ทำนายมากกว่ากลุ่มองค์ประกอบผู้นำการศึกษา

เพราะฉะนั้นแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาผ่านองค์ประกอบผู้นำการศึกษาและกระบวนการนิเทศประกอบด้วย

- 1) แนวทางการพัฒนาความรู้และความรอบรู้ดิจิทัล
- 2) แนวทางพัฒนาการทำงานร่วมกัน
- 3) แนวทางพัฒนาการแสดงแนวทางที่ชัดเจน
- 4) แนวทางพัฒนาการประเมินผล
- 5) แนวทางพัฒนาการวางแผน
- 6) แนวทางพัฒนาการควบคุม
- 7) แนวทางพัฒนาการนำไปปฏิบัติ

อภิปรายผล

6.1) จากผลวิจัยที่สรุปพบว่า ลักษณะผู้นำทางการศึกษาและองค์ประกอบอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะองค์ประกอบภาวะผู้นำที่ปรับตัวได้และประกอบด้วย ผู้นำมีการบูรณาการกลยุทธ์และแผนงานให้มีความยืดหยุ่นในสถานการณ์ที่ภายใต้การแพร่ระบาดของโควิด-19 ผู้นำมีการเตรียมแผนเผชิญเหตุเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ เช่น การปฏิบัติงานในสถานการณ์ฉุกเฉิน ผู้นำมีการเตรียมด้านความปลอดภัยในการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนแบบ On-Hand , On-line , On-demand และรูปแบบผสมผสาน ผู้นำมีการทดลองการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆให้เหมาะสมกับผู้เรียนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 และผู้นำสร้างโอกาสใหม่ๆในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกับแบบดั้งเดิม โดยที่เรื่องนี้ Marshall et al (2020) ได้กล่าวถึงสถานการณ์ฉุกเฉินของการแพร่ระบาด covid-19 และการเปลี่ยนแปลงของโลกในทศวรรษที่ 21 ที่ทำให้ผู้คาดการณ์ทางการศึกษาที่จะต้องเปลี่ยนแปลงตามความคาดหวังในด้านการเรียนการสอนและคาดหวังในผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership) ในการนำพาซึ่งการปรับปรุงพัฒนาแผนการศึกษาต่างๆ นอกจากนี้ Yukl & Mahsed (2010) ยังเคยอธิบายเกี่ยวกับการจัดการวิกฤต (Crisis Management) ในด้านการศึกษาที่ต้องการผู้นำที่เข้มแข็ง (Strong) ฉลาด (Astute) ปรับตัว (Adaptive) และนวัตกรรม (Industrial) เนื่องจากการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วของไวรัสทำให้ผู้นำในหลายภาคส่วนจะต้องตัดสินใจให้หนักขึ้น ธุรกิจถูกปิด การว่างงานมากขึ้นท่ามกลางความสับสนและเผชิญหน้าปัญหาของไวรัส

จากผลวิจัยสรุปได้ว่า ลักษณะกระบวนการนิเทศกับองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่ค่าเฉลี่ยมากกว่า 4.00 ขึ้นไปแต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาระดับค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุดนั้นเป็นองค์ประกอบด้านการจัดทำโครงการ เช่น การมีเกณฑ์มาตรฐานของการนิเทศในแต่ละปีการศึกษา เช่น ผลลัพธ์ที่ต้องการ การจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรบุคคลและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการกระบวนการนิเทศการศึกษา การจัดลำดับขั้นตอนการทำงานของบุคลากรและการใช้อุปกรณ์ในการนิเทศอย่างเป็นระบบ การมอบหมายภารกิจการนิเทศในแต่ละด้านให้บุคลากร และการประสานงานกับสถานศึกษาตามตารางนิเทศที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งเรื่องนี้ Fernandez & Shaw (2006) ได้สรุปเกี่ยวกับความสำคัญของภาวะผู้นำทางการศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบาย การจัดการศึกษา การทำโครงการ การปฏิบัติกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งในโรงเรียนร่วมกับผู้อื่น ผู้ปกครองนักเรียน สมาชิกอื่นในชุมชนไปสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษาในโรงเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับชาติ ระดับนานาชาติ ขณะเดียวกันที่ Leithwood et al (2008) กล่าวถึงการนิเทศและประเมินผลการสอน ส่วน Terrell (2012) กล่าวถึงการนิเทศและติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ และด้วยบทบาทของผู้นำการศึกษาที่พึงมีต่อการจัดกิจกรรมหรือโครงการใดใดที่สัมพันธ์กับกระบวนการนิเทศย่อมต้องมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียน

จากผลวิจัยที่สรุปได้นี้พบว่า ลักษณะการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งสามองค์ประกอบคือความคาดหวังของผู้ปกครอง ความคาดหวังของบุคลากรและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความคาดหวังของบุคลากรที่ประกอบด้วย ผู้สอนมีแรงจูงใจในการทำงาน มีขวัญกำลังใจ และเห็นความก้าวหน้าในวิชาชีพครู สถานศึกษามีหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีเกณฑ์การพิจารณาการเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มาตรฐานชัดเจน สถานศึกษามีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานผู้สอนที่ชัดเจน สถานศึกษาแจ้งข้อตกลง หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สอนร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้รับการประเมินของผู้สอน และสถานศึกษาประกาศนโยบายและวิธีการประเมินประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สอนทุกปีการศึกษา ซึ่งเรื่องนี้ Bilgalova et al (2020) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นดังได้กล่าวข้างต้นกลายเป็นโลกเสมือนจริง (Virtual World) ที่ผู้นำทางการศึกษาจะต้องเผชิญหน้าการเปลี่ยนผ่านที่จะต้องทำให้บุคลากรทางการสอนและนักเรียนเข้าถึงห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Class) โดยออนไลน์ ขณะที่ Ucar & Levent (2017) เพิ่มเติมอีกต่อไปว่า โลกาภิวัตน์ (Globalization) และเทคโนโลยี (Technology) การ

เปลี่ยนแปลงพัฒนาอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของความต้องการและความคาดหวังของคนในสังคม ทุกองค์กรจึงต้องเพิ่มผลผลิตที่มีสภาพแบบใหม่ที่ตรงกับความต้องการและความคาดหวังดังกล่าว องค์กรจึงต้องมีเครื่องมือกลยุทธ์ในการเพิ่มคุณภาพ

6.2) จากผลวิจัยที่สรุปได้นี้พบว่า 1) องค์กรประกอบผู้นำทางการศึกษามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษา แต่ 2) มีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงแนวทางที่ชัดเจนของผู้นำการศึกษาที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา เช่น ผู้นำมีการแสดงวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่ชัดเจนบ้างเกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 ต่อนักเรียน ครู และผู้ปกครอง อันอาจกลายเป็นเหตุสำคัญที่มีผลต่อความคาดหวังของทั้งผู้ปกครองนักเรียนหรือต่อความคาดหวังของครู ดังที่ Buzzzi (2013) ภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership) ได้กลายเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมท่ามกลางหมื่นนักการศึกษาในฐานะเป็นผู้สร้างผลผลิตทางการศึกษา ซึ่งจะเริ่มเห็นได้จากงานวิจัยประสิทธิผลของโรงเรียนมีมากขึ้นดังที่สอดคล้องกับงานวิจัยนั้น “ภาวะผู้นำทางการศึกษา” เป็นหนึ่งในเงื่อนไขของปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติของนักเรียนมีความคาดหวังสูงต่อผลสำเร็จที่จะเกิดขึ้น

ขณะเดียวกันที่ความรู้และความรอบรู้ด้านสื่อ Digital & technology กลายเป็นความหวังใหม่ของคนทุกองค์กรหากแต่อาจอยู่ในระหว่างการพัฒนาความน่าเชื่อถือในการนำเอาความฉลาดและรอบรู้ของสื่อดิจิทัลไปใช้งานจริงในสนามซึ่งมีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อการประกันคุณภาพการศึกษาแม้มีค่า r อยู่ในระดับน้อยก็ตามแต่ทำให้มองเห็นได้ชัดว่า ทั้งครูและผู้ปกครองต่างคาดหวังให้มีกระบวนการนิเทศติดตามการปรับปรุงแก้ไขคุณภาพการศึกษาภายใต้บทบาทหน้าที่ของผู้นำโรงเรียน เช่น ผู้นำมีความเข้าใจในการเรียนการสอนออนไลน์ที่ต้องใช้สื่อสังคม (Social Media) ด้วยรูปแบบใหม่ (Facebook, YouTube) และรูปแบบเดิม (หนังสือ, วิทยุ, โทรทัศน์) หรือทั้งครูและผู้ปกครองต่างคาดหวังว่าผู้นำมีความรอบรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร (ICT) ทั้งที่เป็นอุปกรณ์ (Hardware) และโปรแกรม (Software) เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้นั้นมากขึ้นยิ่งกว่าเดิม และในเรื่องนี้ Ossianilsson (2018) ได้กล่าวถึง ความรอบรู้ด้านข้อมูลและข้อมูลข่าวสาร (Informational Data literacy) เป็นความสามารถของผู้นำในการหมุนเวียนข้อมูลที่ต้องการและใช้ข้อมูลทางดิจิทัล (Digital Data) อาหารของข้อมูลข่าวสาร (Information Content) มีการตัดสินใจในการใช้ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลและการจัดการข้อมูล รวมไปถึง Promsri (2019) อธิบายถึง ความรู้และความรอบรู้ทางดิจิทัล (Digital Knowledge and Literacy) ที่เป็นการเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี ซึ่งมีผลกระทบต่อองค์กร

จากผลวิจัยที่สรุปได้นี้พบว่า องค์กรประกอบกระบวนการนิเทศมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทุกตัวต่อการประกันคุณภาพการศึกษา หากแต่บางองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ค่อนข้างน้อยเช่น ความสัมพันธ์ของการจัดทำโครงการกับการนำไปลงมือปฏิบัติมีความสัมพันธ์ระดับน้อยที่สุดกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการจัดทำโครงการ เช่น การจัดทำโครงการเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานของการนิเทศ หรือการจัดทำโครงการเกี่ยวกับทรัพยากรบุคคลและอุปกรณ์เพื่อใช้ในกระบวนการนิเทศการศึกษา หรือที่เกี่ยวกับขั้นตอนในการปฏิบัติงานซึ่งพบว่ากิจกรรมและโครงการเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพการศึกษาน้อยที่สุด และเรื่องนี้ รุ่งนภา นุตราวงค์ (2552) กล่าวถึง โครงการประเมินตนเองของสถานศึกษาและการจัดให้มีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น ขณะที่ สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554) ระบุถึง การคิดกิจกรรม โครงการหรือพัฒนานวัตกรรมใด ต้องสะท้อนผลที่เกิดกับผู้เรียน ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ได้อธิบายคำว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (Internal Quality Assurance) สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารและตัดสินใจดำเนินงาน ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ งบประมาณบุคลากร และทรัพยากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและผู้สอนทำบทบาทหน้าที่ในการ

สอน จัดกิจกรรมและพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ความต้องการของชุมชนและสังคมได้มากที่สุด

นอกจากนี้แล้วผลวิจัยยังค้นพบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบกระบวนการนิเทศบางตัวที่มีระดับความสัมพันธ์กันปานกลางกับการประกันคุณภาพการศึกษา เช่น การควบคุมและการประเมินผล และยังพบว่ามีความสัมพันธ์กันเองในระดับมากที่สุด ทั้งที่อาจเกี่ยวข้องกันระหว่างผู้นำกำหนดวิธีการนิเทศอย่างชัดเจน หรือผู้นำให้ขวัญและกำลังใจในการนิเทศที่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ แล้วไปมีผลกระทบต่อกระบวนการหรือวิธีการประเมินผลการนิเทศที่ชัดเจน และต่อวิธีการประเมินผลการนิเทศให้แก่บุคลากรให้เข้าใจ ซึ่งเรื่องนี้ นิกร กริโส และคณะ (2555) พบว่า ภาวะผู้นำทางการศึกษาในด้านการนิเทศการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียน โดยเฉพาะด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ การควบคุมการสอน การสื่อสาร มาตรฐานการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม (กรวิรี เกษบรรจง, 2556)

ขณะที่ Loriggio (2020) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤตของการแพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 ที่มีการปิดเมือง (Lockdown) สร้างความสับสนให้แก่ผู้นำทางการศึกษา (Educational Leader) ในการเลื่อนการสอน (Suspend Teaching) การเปลี่ยนผ่านวิธีการสอนเป็นแบบออนไลน์ (Online teaching) รวมถึงการวางแผนกลยุทธ์และการปฏิบัติการเตรียมการสอนออนไลน์และการประเมินการสอนของครู รวมไปถึงการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูจากผู้นำการศึกษาด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้เพราะความสำเร็จของการจัดการศึกษาเป็นผลขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยและหนึ่งในหลายปัจจัยนั้นคือ คุณภาพผู้นำการศึกษาของสังคม (Gurr & Drysdale, 2020)

จากผลวิจัยที่สรุปได้นี้ 1) องค์ประกอบผู้นำการศึกษามีความสัมพันธ์กันเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ 2) องค์ประกอบผู้นำการศึกษาไม่มีความต่างกันของค่าเฉลี่ยตัวแปรตามการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือสรุปได้อีกครั้งหนึ่งว่า องค์ประกอบผู้นำการศึกษามีความสัมพันธ์กันแบบไม่มีความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยตัวแปรตามการประกันคุณภาพการศึกษา และอาจมีความหมายว่า การยกระดับหรือการพัฒนาผู้นำการศึกษาบางองค์ประกอบ เช่น ประสิทธิภาพการสื่อสารหรือภาวะผู้นำปรับได้ หรือการทำงานร่วมกันไม่ส่งผลกระทบต่ออย่างใดต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ 1) ผู้นำการศึกษามีการสื่อสารภายในองค์กรจริง แต่อาจไม่มีความเกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง หรือไม่มีผลกระทบต่อความคาดหวังของบุคลากรไปจนถึงการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และแย้งกับผลวิจัยของ นิกร กริโส และคณะ (2555) พบว่า ภาวะผู้นำทางการศึกษาในด้านการนิเทศการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียน โดยเฉพาะด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ การควบคุมการสอน การสื่อสาร มาตรฐานการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม (กรวิรี เกษบรรจง, 2556)

นอกจากนี้แล้ว 2) ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบผู้นำการศึกษามีได้มีผลต่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาจเป็นไปได้ว่า การสื่อสาร การปรับตัวของภาวะผู้นำ และการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรอื่นในโรงเรียนอาจมีทัศนคติและแนวคิดต่อการประกันคุณภาพการศึกษาที่ต่างกันแล้วอาจมีผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องแต่เพียงบางส่วนกับงานวิจัยของ Siregar et al (2021) ได้สรุปผลการวิจัยว่า ผลงานของครูและผู้อำนวยการโรงเรียนที่อำนวยความสะดวกในการศึกษาที่เพียงพอมีผลต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล กระบวนการนิเทศมีผลต่อการปรับปรุงความสามารถในการสอนการเรียน สมรรถนะของบุคคล การสอน (Pedagogical) มืออาชีพ (Professional) สังคม (Social) และตำแหน่งอาชีพ (Career Position) (Guntoro, 2020)

6.3) จากผลวิจัยที่สรุปได้พบว่า 1) องค์ประกอบของกระบวนการนิเทศที่มีผลต่อการพยากรณ์การประกันคุณภาพการศึกษาาร่วมกันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นประกอบด้วยการควบคุมและการประเมินผล ทั้งนี้ อาจเป็นผลเนื่องจากผู้นำการศึกษาสามารถใช้การควบคุมและการประเมินผลแล้วมีผลต่อเนื่องไปยังการประกันคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น เช่นที่ Martin & Parikh (2017) ได้สรุปไว้ว่า การควบคุมคุณภาพ (Quality control) การตรวจสอบ (Audit) และการปรับปรุงคุณภาพ (Quality Improvement) ส่วน Lenn, (2004) อธิบายเพิ่มเติมต่อไปว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อวัดคุณภาพการศึกษาของคนในประเทศตามสถาบันการศึกษาและหลักสูตรต่างๆเพื่อสนับสนุนเงินทุนเพื่อการศึกษา นายจ้างใช้การประกันคุณภาพเพื่อพิจารณาคุณสมบัติของลูกจ้าง สถาบันการศึกษาใช้การประกันคุณภาพเพื่อปรับปรุงข้อมูลของสถาบันในการวางแผน และนักศึกษาใช้การประกันคุณภาพในการเลือกสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองคุณภาพทางการศึกษา และด้วยเหตุนี้ถ้าผู้นำการศึกษาเข้าใจถึงส่วนดีของการควบคุมและการประเมินผลแล้วนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการประกันคุณภาพได้ย่อมได้ผลในเชิงบวกมากกว่าในเชิงลบ

นอกจากนี้แล้วผลวิจัยยังพบอีกต่อไปว่า 2) แม้ว่าการจัดทำโครงการและการนำไปลงมือปฏิบัติมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันจริง หากแต่ไม่ได้ผลแต่อย่างใดต่อการประกันคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น และอาจเป็นผลเพราะการจัดกิจกรรมหรือโครงการมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรง ซึ่งในเรื่องนี้ Kis (2005) อธิบายเหตุผลของการประกันคุณภาพทางการศึกษา (Educational Quality Assurance) มีเป้าหมายเพื่อรักษามาตรฐานตามมาตรฐานของการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดและเป็นการทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามสมรรถนะที่เป็นปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของสังคมด้วย การประกันคุณภาพจึงเป็นวิธีการที่สถานศึกษาจัดการศึกษาตามมาตรฐานของการเรียนการสอนที่จะขึ้นตามที่สถานศึกษากำหนดหรือมาตรฐาน (Anderson et al, 2000)

ดังนั้นการพัฒนากระบวนการนิเทศจำเป็นต้องเน้นความสำคัญของการควบคุมควบคู่ไปพร้อมกับการประเมินผล รวมไปถึงการพัฒนาโครงการกับการนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องไปในทิศทางการส่งเสริมการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาไทย ทั้งนี้เพราะการนิเทศการศึกษา (Education Supervision) ที่มีประสิทธิภาพโดยผู้นำด้านศึกษาจะต้องส่งผลกระทบต่อกิจกรรมของครูและนักเรียนในด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ระเบียบวิจัย อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างนักเรียน อันเป็นคุณภาพจริงของทุกการศึกษา (Oghuvbu, 2007)

6.4) จากผลวิจัยที่สรุปได้พบว่า แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาผ่านองค์ประกอบผู้นำการศึกษาและกระบวนการนิเทศประกอบด้วย

6.4.1) แนวทางการพัฒนาความรู้และความรอบรู้ดิจิทัลโดยมีแนวปฏิบัติย่อยดังต่อไปนี้ การศึกษาและอบรมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็วในปัจจุบันด้านเทคโนโลยี การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียนและการศึกษา การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนออนไลน์ที่ต้องใช้สื่อสังคม (Social Media) ด้วยรูปแบบใหม่ (Facebook, YouTube) และรูปแบบเดิม (หนังสือ, วิทยุ, โทรทัศน์) ฝึกอบรมทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร (ICT) ทั้งที่เป็นอุปกรณ์ (Hardware) และโปรแกรม (Software) เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ อันเป็นองค์ประกอบสำคัญในความสำเร็จไม่ใช้เทคโนโลยี แต่ในความสำเร็จของโลกดิจิทัลจะขึ้นอยู่กับผู้นำที่มีความรอบรู้และทักษะด้านดิจิทัล (Digital Literacy and Skill) (Gray, 2018)

6.4.2) แนวทางพัฒนาการทำงานร่วมกัน และมีแนวปฏิบัติต่อไปนี้ การฝึกอบรมทีมงานให้เกิดขึ้นกับผู้สอนในโรงเรียน ด้านความรับผิดชอบร่วมกันทุกระดับ พัฒนาการกำหนดนโยบายไปสู่การปฏิบัติและสร้างความศรัทธาของผู้สอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จัดฝึกอบรมทักษะการตัดสินใจร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้ปกครองในการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 ฝึกอบรมทักษะการกระตุ้นให้ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ปกครอง ทำงานร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 Fernandez & Shaw (2020) อธิบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ผู้นำต้องใช้แนวทางความร่วมมือ

(Collaborative Approach) ระหว่างวิกฤต การแสดงภาวะผู้นำในความรับผิดชอบต่อเครือข่ายทีมงานโดยใช้วิธีการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา การประชุมเกี่ยวกับสถานการณ์ covid-19 เพื่อให้ทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญให้ความร่วมมือในการแก้ไข รวมถึงการสร้างทีมงานให้ทำงานร่วมกัน

6.4.3) แนวทางพัฒนาการแสดงแนวทางที่ชัดเจน โดยมีแนวทางพัฒนาย่อยต่อไปนี้ ฝึกอบรมทักษะการแสดงวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 ต่อนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ฝึกทักษะการสร้างบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัลที่เหมาะสมและเพียงพอ เช่น ห้องเรียน คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ฝึกทักษะการเป็นผู้สนับสนุนอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างครอบคลุมของผู้เรียน ฝึกทักษะการนำเอากลยุทธ์ต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนออนไลน์ เช่น เพิ่มเวลาในการเรียน หรือเพิ่มเวลาในการประเมินผลการเรียน และเรื่องนี้เป็น การคำนึงการเตรียมแนวทาง (Setting Direct) แสดงถึงคุณภาพของภาวะผู้นำในการใช้กลยุทธ์ในสถานการณ์วิกฤตนอกเหนือจากวิสัยทัศน์แล้วผู้นำจะต้องมีแผนที่มีประสิทธิภาพและจัดการความวิกฤตเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) เช่นครูและนักเรียนมีความต่อเนื่องในการเรียนการสอน รวมถึงความสามารถของผู้นำที่มีความรู้สึก (Sens) ในสถานการณ์ที่สับสน (Confusing Situation) (Gurr & Drysdale, 2020)

6.4.4) แนวทางพัฒนาการประเมินผล โดยมีแนวปฏิบัติประกอบด้วย ฝึกทักษะวิธีการประเมินผลการนิเทศที่ชัดเจนและเป็นกระบวนการ ฝึกทักษะการแสดงวิธีการประเมินผลการนิเทศให้แก่บุคลากรให้เข้าใจ พัฒนาคำถามและทักษะการประเมินผลการนิเทศที่มีรูปแบบน่าเชื่อถือและมีความเที่ยงตรง ศึกษาแบบการประเมินผลเกิดจากผลของการวิจัยการปฏิบัติงานที่ผ่านมา พัฒนาการกำหนดกิจกรรมการประเมินผลอย่างเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน Flemming & Flemming (2001) กล่าวถึง การสร้างความมั่นใจในเกณฑ์การประเมินผล ขณะที่ Leithwood et al (2008) ระบุเกี่ยวกับ การนิเทศและประเมินผลการสอน ส่วน Terrell (2012) สนับสนุนการสร้าง ความมั่นใจในเกณฑ์การประเมินผล

6.4.5) แนวทางพัฒนาการวางแผน โดยมีแนวปฏิบัติต่อไปนี้ ฝึกทักษะการคิดและกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา ฝึกอบรมทักษะการกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศการศึกษา พัฒนาการกำหนดระยะเวลาและขอบเขตการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจนแน่นอน ศึกษาและฝึกอบรมเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการนิเทศหลายรูปแบบตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ภายใตสถานการณ์โควิด-19 พัฒนาการเตรียมการนิเทศล่วงหน้า ในกรณีสถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลง Loriggio (2020) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤตของการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่มีการปิดเมือง (Lockdown) สร้างความสับสนให้แก่ผู้นำทางการศึกษา (Educational Leader) ในการเลื่อนการสอน (Suspend Teaching) การเปลี่ยนผ่านวิธีการสอนเป็นแบบออนไลน์ (Online teaching) รวมถึงการวางแผนกลยุทธ์และการปฏิบัติการเตรียมการสอนออนไลน์และการประเมินการสอน

6.4.6) แนวทางพัฒนาการควบคุม และมีแนวปฏิบัติต่อไปนี้ พัฒนาทักษะการกำหนดวิธีการนิเทศอย่างชัดเจน ฝึกอบรมทักษะการสร้างขวัญและกำลังใจในการนิเทศที่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ศึกษาวิธีการหรือบทลงโทษที่ชัดเจนเกี่ยวกับการนิเทศที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ศึกษาและฝึกอบรมทักษะการกำหนดนโยบายในการสนับสนุนและให้โอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ ศึกษาและฝึกอบรมทักษะการใช้อำนาจตามข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และเรื่องนี้ Martin & Parikh (2017) สรุปไว้ว่า การควบคุมคุณภาพ (Quality control) การตรวจสอบ (Audit) และการปรับปรุงคุณภาพ (Quality Improvement) และการนำเอาคุณภาพที่ถูกต้องได้โดยผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ซึ่งมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน เช่น รัฐบาลใช้การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อวัดคุณภาพการศึกษาของคนในประเทศตามสถาบันการศึกษาและหลักสูตรต่างๆ เพื่อสนับสนุนเงินทุนเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องควบคุมทั้งกระบวนการนิเทศและการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับโรงเรียน

6.4.7) แนวทางพัฒนาการนำไปปฏิบัติ โดยมีแนวทางพัฒนาย่อยต่อไปนี้ ศึกษาและฝึกอบรมเกี่ยวกับกระบวนการเพื่อการตัดสินใจเลือกวิธีการนิเทศ เช่น การประชุมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ศึกษาและฝึกทักษะกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมในการนิเทศแต่ละด้าน ฝึกอบรมทักษะการกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรเพื่อคิดค้นวิธีการนิเทศใหม่ๆ อยู่เสมอ Akpa & Gyang (2018) อธิบายถึงเรื่องนี้ไว้ก่อนแล้วว่า ระบบการศึกษาในสถานการณ์วิกฤต covid-19 ต้องมีแนวปฏิบัติ ความร่วมมือเพื่อลดความสับสนในการจัดการศึกษา เพราะขาดความตั้งใจของฝ่ายการเมือง (Political Will) แหล่งทรัพยากร (Resource) ทักษะการปฏิบัติการ (Operating Skill) ทักษะภาวะผู้นำ (Leadership Skill) และโครงสร้างทางเทคโนโลยี (Technology infrastructure) ย่อมมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนในสถานการณ์ covid-19 โดยเฉพาะในโรงเรียนขั้นพื้นฐานที่ยังขาดแคลนอุปกรณ์ดิจิทัลและเครื่องมือในการสอนออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

7.1) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์ด้านการบริหารจัดการ

ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ บุคลากรฝ่ายนิเทศการศึกษา สามารถนำเอาผลวิจัยนี้ไปใช้ในการปรับนโยบาย และแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการศึกษากับกระบวนการนิเทศให้มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และควรประกอบด้วย 1) การพัฒนาความรู้และความรอบรู้ดิจิทัล 2) การพัฒนาการทำงานร่วมกัน 3) การพัฒนาการแสดงแนวทางที่ชัดเจน 4) พัฒนาการประเมินผล 5) พัฒนาการวางแผน 6) พัฒนาการควบคุม และ 7) พัฒนาการนำไปปฏิบัติ

7.2) ข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติงาน

ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครู และบุคลากรฝ่ายนิเทศการศึกษา สามารถนำเอาผลวิจัยนี้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ฝึกอบรม หรือเข้าร่วมกิจกรรมและโครงการใดก็ได้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำการศึกษา กระบวนการนิเทศให้มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และควรประกอบด้วย 1) การพัฒนาความรู้และความรอบรู้ดิจิทัล 2) การพัฒนาการทำงานร่วมกัน 3) การพัฒนาการแสดงแนวทางที่ชัดเจน 4) พัฒนาการประเมินผล 5) พัฒนาการวางแผน 6) พัฒนาการควบคุม และ 7) พัฒนาการนำไปปฏิบัติ

7.3) ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครู และบุคลากรฝ่ายนิเทศการศึกษา สามารถนำเอาผลวิจัยนี้ไปใช้ทำวิจัยในสถานศึกษา วิจัยแบบมีส่วนร่วม หรืองานวิจัยเชิงคุณภาพ และงานวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำการศึกษา กระบวนการนิเทศให้มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และควรประกอบด้วย 1) การพัฒนาความรู้และความรอบรู้ดิจิทัล 2) การพัฒนาการทำงานร่วมกัน 3) การพัฒนาการแสดงแนวทางที่ชัดเจน 4) พัฒนาการประเมินผล 5) พัฒนาการวางแผน 6) พัฒนาการควบคุม และ 7) พัฒนาการนำไปปฏิบัติ

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย (Contribution of the Study)

1) ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครู และบุคลากรฝ่ายนิเทศการศึกษา สามารถนำเอาผลวิจัยนี้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ฝึกอบรม หรือเข้าร่วมกิจกรรมและโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำการศึกษา กระบวนการนิเทศให้มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และควรประกอบด้วย 1) การพัฒนาความรู้และความรอบรู้ดิจิทัล 2) การพัฒนาการทำงานร่วมกัน 3) การพัฒนาการแสดงแนวทางที่ชัดเจน 4) พัฒนาการประเมินผล 5) พัฒนาการวางแผน 6) พัฒนาการควบคุม และ 7) พัฒนาการนำไปปฏิบัติ

2) ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครู และบุคลากรฝ่ายนิเทศการศึกษา สามารถนำเอาผลวิจัยนี้ไปใช้ทำวิจัยในสถานศึกษา วิจัยแบบมีส่วนร่วม หรืองานวิจัยเชิงคุณภาพ และงานวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำการศึกษา กระบวนการนิเทศให้มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรวิทย์ เกษมบรรจง. (2556). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย*, 5(2), 56-68.
- ณิกร กริโส วาโร เฟิงส์วีสต์ และอนันต์ ปานศุภวัชร. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการ
นิเทศของผู้บริหารโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 2(3), 78-83.
- รุ่งนภา นุตรวางศ์. (2552). หลักสูตรอิงมาตรฐานการพัฒนาสู่คุณภาพ. *วารสารวิชาการ*, 12 (4), 60.
สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554). *แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาตาม
กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ - การศึกษา พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล*. ผู้พิมพ์
Akpa, G.O. & Gyang, T. S. (2018). *Leadership in Education for Sustainable Development in Nigeria*.
In E. A. Nelson, & J. E. Ebele (Eds.), *Education for Sustainable Development: The teacher
challenge in providing quality education in Nigeria by 2030* (pp. 92-105). Abraka, Nigeria:
Faculty of Education, Delta State University.
- Amtu, O., Souisa, S. L., Joseph, L. S., & Lumamuly, P. C. (2021). Contribution of leadership,
organizational commitment and organizational culture to improve the quality of higher
education. *International Journal of Innovation-IJI, São Paulo*, 9(1), 131-157.
<https://doi.org/10.5585/iji.v9i1.18582>.
- Anderson, D.; Johnson, R.; Milligan, B. (2000). *Quality Assurance and Accreditation in Australian
Higher Education: An Assessment of Australian and International Practice*, 1st ed.; AusInfo:
Canberra, Australia
- Arokiasamy, A. R., Abdullah, A. G., & Ismail, A. (2014). Correlation between cultural
perceptions, leadership style and ICT usage by school principals in Malaysia. *TOJET: The
Turkish Online Journal of Educational Technology*, 13(3), 27-40.
- Bilyalova A. , Salimova D., & Zelenina T. (2020). Digital Transformation in Education.
In: T. Antipova (Ed.), ICIS: International Conference on Integrated Science. *Integrated Science
in Digital Age* (pp. 265-276). Cham, Switzerland: Springer.
https://doi.org/10.1007/978-3-030-22493-6_24
- Brown, C., Czerniewicz, L., Huang, C.-W. & Mayisela, T. (2016). *Curriculum for digital education
leadership: A concept paper*. Commonwealth of Learning (COL). Vancouver:
Commonwealth of Learning and University of Cape Town.
- Buzzi, B.M. (2013). *Leadership and Performance beyond expectations*. New York:
The Free Press.
- Fernandez, A. A. & Shaw, G. P. (2020). Academic leadership in a time of crisis: The
coronavirus and COVID-19. *Journal of Leadership Studies*, 14 (1), 39-45.

Fleming, D.S. & Fleming, B.A. (2001). *School Strategies and Options*.

Retrieved from [http:// www.Tiac.net/users/dfleming/index.html](http://www.Tiac.net/users/dfleming/index.html).

Francisco, C. D., & Nuqui, A. V. (2020). Emergence of a situational leadership during COVID-19. *International Journal of Academic Multidisciplinary Research (IJAMR)*, 4(10), 15-19.

Gray, C. (2018). *What are the qualities of a digital leader?*. Retrieved from [https://www.manpowergroup.co.uk/the-word-on-work / digital-leader-qualities](https://www.manpowergroup.co.uk/the-word-on-work/digital-leader-qualities)

Gurr, D., & Drysdale, L. (2020). Leadership for challenging times. *International Studies in Educational Administration*, 48(1), 24-31.

Guntoro, G. (2020). Supervisi Pengawas dan Kepemimpinan Kepala Sekolah sebagai Stimulus dalam Meningkatkan Kinerja Guru. *Jurnal Ilmiah Iqra*, 14(1). <https://doi.org/10.30984/jii.v14i1.1100>

Harris, A. & Jones, M. (2020). COVID 19-school leadership in disruptive times. *School Leadership & Management*, 40(4), 243-247.

Kis, V. (2005). Quality Assurance in Tertiary Education: Current Practices in OECD Countries and a Literature Review on Potential Effects. OECD (2005), *Thematic Review of Tertiary Education*. Retrieved 25 September 2020 from <http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/38006910.pdf>.

Kos, Z. (2021). Shifting Regulatory Ideas of Education Policy and Practice: The Case of Quality Assurance in Education in Slovenia. *C.E.P.S Journal*, 11(2), 145-164.

Leithwood, K., Harries, A., & Hopkins, D. (2008). Seven strong claims about successful school leadership. *School Leadership and Management*, 28(1), 27-42.

Lenn, M. P. (2004). *Strengthening World Bank support for quality assurance and accreditation in higher education in East Asia and the Pacific (Working Paper no. 2004-6)*. Washington, DC: World Bank.

Loriggio, P. (2020). *Some Canadian Universities Say Fall Classes Will Be Offered Primarily Online*. CTV News. Retrieved from <https://www.ctvnews.ca/health/coronavirus/some-canadian-universities-say-fall-classes-will-be-offered-primarily-online-1.4936005>.

Martin, M., & Parikh, S. (2017). Quality management in higher education: Developments and drivers. *International Institute for Educational Planning*, UNESCO.

Marshall, J., Roache, D. & Moody-Marshall, R. (2020). Crisis Leadership: A Critical Examination of Educational Leadership in Higher Education in the Midst of the COVID-19 Pandemic. *ISEA*, 48(3), 30-37.

Ossiannilsson, E., Williams, K., Camilleri, A., & Brown, M. (2015). *Quality models around the globe: State of the art*. Oslo: ICDE.

-
- Ossiannilsson, E. (2017a). Promoting active and meaningful learning for digital learners. In J. Keengwe (Ed.), *mobile Handbook of research technology, constructivism meaningful learning*, (pp. 294-315).
- Ossiannilsson, E. (2018). *Leadership: In a time when learners take ownership of their own learning*. In K. Buyuk, S. Kocdar, & A. Bozkurt (Eds.), *Administrative leadership in open and distance learning programs* (pp. 1-33). Hershey: IGI Global.
- Promsri, C. (2019). Developing model of digital leadership for a successful digital transformation. *gph- International Journal*, 1-8.
- Sheninger, E., & Murray, T. C. (2017). *Ensure. Learning Strategies: 8 keys to designing tomorrow's schools, today*. Retrieved from <https://www.edsurge.com/news/2017-05-31-8-keys-to-designing-tomorrow-s-schools-today>.
- Siregar, T., Milfayetty, S., Darwin. & Siregar, R.S. (2021). Model for Improving the Commitment to Implementation of the Educational Quality Assurance Policy. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR)*, 55(2). 92-102.
- Terrell, S.R. (2012). Mixed-method research methodologies. *The Qualitative Report*, 17(1), 254-280.
- Ucar, E. M. , & Levent, F. (2017). An accreditation experience in higher education: the case of a foreign languages preparatory school of a foundation university in Turkey. *The Journal of International Social Research*, 10(52), 846-857.
doi: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1941>
- UNESCO. (2015a). *Sustainable development goal 4 and its targets*. Retrieved from <https://en.unesco.org/education2030/sdg4/targets>.
- UNESCO. (2015b). *The Incheon declaration*. Education 2030. Towards inclusive and equitable quality lifelong learning for all. Retrieved from http://unesdoc.unesco.org/images/0023/pula_002338/233813m.pdf
- Vogel, L. R. (2012). Leading with hearts and minds: Ethical orientations of educational leadership doctoral students. *Values and Ethics in Educational Administration*, 10(1), 1-12.
- Yukl, G. (2010). *Leadership in organizations 7th ed*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Zgaga, P. (1997). Izobraževanje učiteljev kot del sistema visokega šolstva (Teacher education as part of higher education). In *Izobraževanje učiteljev ob vstopu v tretje tisočletje* (pp. 45-58). Pedagoška fakulteta in MSS.